

9 czerwca 2025 r.

Inwazyjne gatunki obce (IGO)

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

Inwazyjne gatunki obce

Blok III: Zwalczanie i zarządzanie IGO w praktyce

- Metody eliminacji, kontroli i izolacji IGO (mechaniczne, chemiczne, biologiczne)
- Przykłady działań zaradczych i dobrych praktyk w Polsce i za granicą
- Aspekty prawne i regulacyjne (prawo krajowe, rozporządzenia UE)
- Finansowanie działań przeciw IGO – dostępne fundusze i programy wsparcia

Inwazyjne gatunki obce

Blok III: Zwalczanie i zarządzanie IGO w praktyce

- **Metody eliminacji, kontroli i izolacji IGO (mechaniczne, chemiczne, biologiczne)**

Działania zaradcze wobec IGO polegają na zastosowaniu środków mających na celu eliminację, kontrolę lub izolację ich populacji, przy jednoczesnym ograniczeniu wpływu tych działań na inne, tzw. gatunki niedocelowe oraz ich siedliska. Rodzaje dopuszczalnych działań zaradczych zostały określone w rozporządzeniu wykonawczym do ustawy o gatunkach obcych:

- **Eliminacja** – całkowite i trwałe usunięcie populacji inwazyjnego gatunku obcego z wykorzystaniem środków letalnych lub nieletalnych.
- **Izolacja** – tworzenie barier ograniczających ryzyko rozprzestrzeniania się populacji IGO poza obszar ich aktualnego występowania.

Inwazyjne gatunki obce

Blok III: Zwalczanie i zarządzanie IGO w praktyce

- **Skuteczne metody eliminacji i kontroli IGO (mechaniczne, chemiczne, biologiczne)**

- **Kontrola populacji** – działania, zarówno letalne, jak i nieletalne, mające na celu utrzymanie liczebności populacji IGO na jak najniższym poziomie.

Celem działań zaradczych jest ograniczenie inwazyjności i negatywnego wpływu danego gatunku na różnorodność biologiczną, usługi ekosystemowe, zdrowie człowieka oraz gospodarkę – w sytuacjach, gdy całkowite usunięcie gatunku nie jest możliwe.

W przypadku inwazyjnych gatunków obcych szeroko rozprzestrzenionych, **wybór** najwłaściwszych działań zaradczych - eliminacji, izolacji lub kontroli - dostosowanych do specyfiki lokalnych warunków, **należy do podmiotu realizującego dane działanie.**

Inwazyjne gatunki obce

Blok III: Zwalczanie i zarządzanie IGO w praktyce

- **Skuteczne metody eliminacji i kontroli IGO (mechaniczne, chemiczne, biologiczne)**

Metody przeprowadzenia działań zaradczych wobec IGO roślin:

Mechaniczne - wykopywanie, wrywanie, koszenie, ścinanie, uszkodzanie, zbieranie, zaorywanie lub zacieranie tych roślin, ścinanie, uszkodzanie lub zbieranie części, z których te rośliny mogą się rozmnożyć, wypas zwierząt, zmiana stosunków wodnych, okrywanie, ściółkowanie, usuwanie wierzchniej warstwy gleby lub osadów dennych, odgradzanie, tworzenie stref buforowych dla tych roślin lub przetrzymywanie ich w obiektach izolowanych.

Chemiczne - stosowanie środków ochrony roślin wprowadzonych do obrotu na podstawie wydanego przez ministra właściwego do spraw rolnictwa zezwolenia, lub stosowanie innych środków chemicznych zgodnie z odrębnymi przepisami dotyczącymi środków biobójczych.

Inwazyjne gatunki obce

Blok III: Zwalczanie i zarządzanie IGO w praktyce

- **Skuteczne metody eliminacji i kontroli IGO (mechaniczne, chemiczne, biologiczne)**

Metody przeprowadzenia działań zaradczych wobec IGO roślin (cd.):

Ustawa o gatunkach obcych nie przewiduje stosowania metod biologicznych, np. z wykorzystaniem patogenów grzybowych.

Działania zaradcze polegające na eliminacji roślin przeprowadza się w miarę możliwości w początkowej fazie ich rozwoju, a zwłaszcza przed ich kwitnieniem lub owocowaniem.

Środki renaturyzacyjne

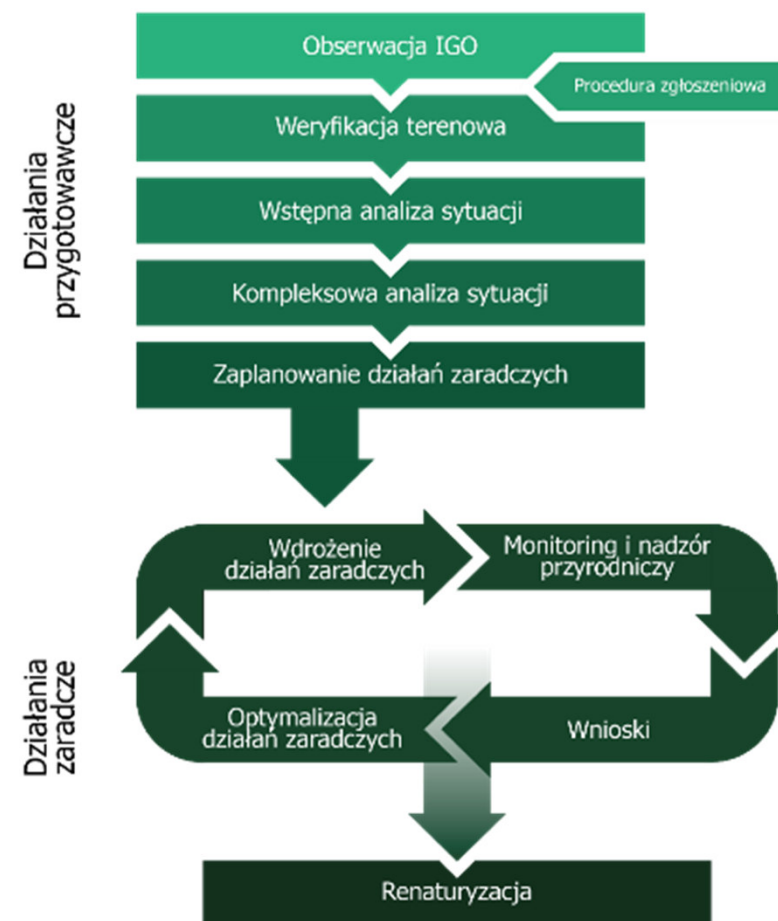
Po zakończeniu działań zaradczych należy wdrożyć odpowiednie środki renaturyzacyjne, których celem jest przywrócenie naturalnego stanu ekosystemów zdegradowanych, uszkodzonych lub zniszczonych w wyniku obecności inwazyjnych gatunków obcych.

Inwazyjne gatunki obce

Blok III: Zwalczanie i zarządzanie IGO w praktyce

- Metody eliminacji i kontroli IGO (mechaniczne, chemiczne, biologiczne)

Ogólny schemat postępowania w zakresie realizacji działań przygotowawczych i zaradczych w stosunku do IGO (GDOŚ 2022)

Inwazyjne gatunki obce

Blok III: Zwalczanie i zarządzanie IGO w praktyce

- **Metody eliminacji i kontroli IGO (mechaniczne, chemiczne, biologiczne)**

W niektórych krajach europejskich dopuszczone jest stosowanie **metod biologicznych** do zwalczania IGO. Dobrym tego przykładem jest Wielka Brytania, która w 2006 roku rozpoczęła prace nad biologicznym środkiem kontroli populacji niecierpka gruczołowatego. Po licznych badaniach przeprowadzonych w miejscach naturalnego występowania tego gatunku (zachodnie Indie i Pakistan) spośród licznych wrogów naturalnych gatunku wybrano jednego – grzyba rdzawnikowego ***Puccinia komarovii*** (var. *glandulifera*). Patogen ten, w odróżnieniu od innych przebadanych wrogów naturalnych – grzybów, roztoczy i owadów, powodował znaczne uszkodzenia niecierpka, a jednocześnie wykazywał wąski zakres żywicieli. Dalsze badania, przeprowadzone już na terenie Wielkiej Brytanii, doprowadziły do wypracowania skutecznej metody biologicznego zwalczania tego inwazyjnego gatunku.

Inwazyjne gatunki obce

Blok III: Zwalczanie i zarządzanie IGO w praktyce

- Metody eliminacji i kontroli IGO (mechaniczne, chemiczne, biologiczne)**

Już wcześniej, bo w 2010 roku, w Wielkiej Brytanii zastosowano – po raz pierwszy w UE, środek kontroli biologicznej do zwalczania rdestowca japońskiego. Naukowcy w ciągu 5 lat przebadali prawie 200 gatunkom owadów roślinożernych i około 40 gatunkom grzybów będących naturalnymi wrogami rdestowca japońskiego, chcąc znaleźć gatunki, których osobniki żywią się wyłącznie tą rośliną.

Wybrano jeden gatunek pluskwiaka równoskrzydłego *Aphalara itadori*, który żywi się tkankami rdestowca japońskiego, znacząco osłabiając jego kondycję.

Inwazyjne gatunki obce

Blok III: Zwalczanie i zarządzanie IGO w praktyce

- **Metody eliminacji i kontroli IGO (mechaniczne, chemiczne, biologiczne)**

Profilaktyka stanowi najbardziej preferowaną i zarazem najmniej kosztowną strategię w walce z inwazyjnymi gatunkami obcymi. Gdy jednak zapobieganie nie jest możliwe, najefektywniejszym ekonomicznie podejściem okazuje się wczesne wykrywanie oraz szybka reakcja. Skuteczność tych działań znacząco zwiększa szansę na ograniczenie inwazji, jednocześnie minimalizując ryzyko dalszego rozprzestrzeniania się gatunków oraz związanych z tym strat ekologicznych i ekonomicznych.

Inwazyjne gatunki obce

Blok III: Zwalczanie i zarządzanie IGO w praktyce

- **Przykłady działań zaradczych i dobrych praktyk w Polsce i za granicą**

Zwalczanie niecierpka gruczołowatego - metoda wielokrotnego w jednym sezonie wrywania/koszenia roślin przez okres 3 lat

U podstaw tej metody leży usunięcie nasion niecierpka zdeponowanych w glebie, poprzez wielokrotną eliminację pędów nadziemnych roślin. W zależności od wielkości banku nasion w glebie zaleca się przeprowadzenie 5-7 zabiegów w jednym sezonie. Tak częste prowadzenie zabiegów w jednym sezonie wegetacyjnym nie tylko przyspiesza wyczerpywanie się banku nasion w glebie, ale także zmniejsza wielkość pozyskanej biomasy. Pozwala to na zastosowanie znacznie tańszej metody jej utylizacji.

Inwazyjne gatunki obce

Blok III: Zwalczanie i zarządzanie IGO w praktyce

- Przykłady działań zaradczych i dobrych praktyk w Polsce i za granicą

Zwalczanie niecierpka gruczołowatego - metoda wielokrotnego w jednym sezonie wrywania/koszenia roślin przez okres 3 lat (cd.)

Po każdym pojedynczym zabiegu zwalczania stwarzamy jak najdogodniejsze warunki do wzrostu kolejnych roślin, a następnie je usuwamy. W konsekwencji doprowadzamy do wielokrotnego w roku kiełkowania nasion niecierpka, co znacząco wpływa na efekt całego przedsięwzięcia – na danym terenie szybko wyczerpują się zasoby nasion znajdujące się w glebie.

Inwazyjne gatunki obce

Blok III: Zwalczanie i zarządzanie IGO w praktyce

- **Przykłady działań zaradczych i dobrych praktyk w Polsce i za granicą**

Zwalczanie niecierpka gruczołowatego - metoda wielokrotnego w jednym sezonie wrywania/koszenia roślin przez okres 3 lat (cd.)

Rośliny należy usuwać w całości, przed porą owocowania, poprzez ich wrywanie z podłoża lub wycinanie. Zabieg wrywania nie tylko pozwala na usunięcie rośliny, ale również powoduje spulchnienie gleby, co sprzyja kiełkowaniu kolejnych nasion. Wykaszanie roślin (np. kosą spalinową) należy stosować w przypadku zwartego występowania roślin, gdy nie występują gatunki cenne (np. chronione) oraz gdy rosną one na zboczach, np. na stromych brzegach rzek czy jezior, i wrywanie roślin może na tyle naruszyć spójność gleby, że zachodzi prawdopodobieństwo powstania erozji wodnej (spłukiwania luźnej, wierzchniej warstwy gleby przez wody opadowe).

Inwazyjne gatunki obce

Blok III: Zwalczanie i zarządzanie IGO w praktyce

- Przykłady działań zaradczych i dobrych praktyk w Polsce i za granicą

Zwalczanie niecierpka gruczołowatego - metoda wielokrotnego w jednym sezonie wrywania/koszenia roślin przez okres 3 lat (cd.)

Główne zabiegi usuwania roślin należy przeprowadzić od początku maja do końca września. Termin wykonania zabiegów zależy od warunków pogodowych, a tym samym od tempa rozwoju populacji niecierpka na danym terenie. Należy go tak dobierać, aby w końcowym etapie prowadzenia zabiegów na obszarze objętym działaniem nie występowały rośliny owocujące.

Inwazyjne gatunki obce

Blok III: Zwalczanie i zarządzanie IGO w praktyce

- Przykłady działań zaradczych i dobrych praktyk w Polsce i za granicą

Zwalczanie niecierpka gruczołowatego - metoda wielokrotnego w jednym sezonie wrywania/koszenia roślin przez okres 3 lat (cd.)

Wykaszając rośliny należy pamiętać, aby cięcie znajdowało się zawsze poniżej dolnego węzła – w przypadku cięcia powyżej istnieje duże prawdopodobieństwo pojawienia się odrostów.

Inwazyjne gatunki obce

Blok III: Zwalczanie i zarządzanie IGO w praktyce

- Przykłady działań zaradczych i dobrych praktyk w Polsce i za granicą

Zwalczanie niecierpka gruczołowatego - metoda wielokrotnego w jednym sezonie wrywania/koszenia roślin przez okres 3 lat (cd.)

Wyrывая roślinę należy starać się usunąć ją wraz z korzeniami. Jeżeli przy wyrwaniu łodyga się złamie, trzeba usunąć także pozostałą jej część, żeby zapobiec odrastaniu pędów. Nie należy pozostawiać pojedynczych wyrwanych roślin na ziemi, gdyż mogą one wytworzyć korzenie przybyszowe i ukorzenie się. W przypadku konieczności usuwania roślin kwitnących/owocujących należy pamiętać, że nawet po wyrwaniu rośliny mogą zawiązać się owoce, zawierające nasiona zdolne do kiełkowania.

Inwazyjne gatunki obce

Blok III: Zwalczanie i zarządzanie IGO w praktyce

- Przykłady działań zaradczych i dobrych praktyk w Polsce i za granicą

Zwalczanie niecierpka gruczołowatego - metoda wielokrotnego w jednym sezonie wrywania/koszenia roślin przez okres 3 lat (cd.)

Bardzo istotny jest termin ostatniego w roku zabiegu usuwania roślin. Kwitnące i owocujące osobniki mogą pojawiać się nawet na początku listopada. Rośliny te charakteryzują się jednak niewielkimi rozmiarami (18-30 cm) i posiadają maksymalnie do kilku kwiatów. W sprzyjających warunkach pogodowych, czyli przy braku przymrozków, mogą one wytworzyć i rozsiać nasiona.

Inwazyjne gatunki obce

Blok III: Zwalczanie i zarządzanie IGO w praktyce

- Przykłady działań zaradczych i dobrych praktyk w Polsce i za granicą

Zwalczanie niecierpka gruczołowatego - metoda wielokrotnego w jednym sezonie wrywania/koszenia roślin przez okres 3 lat (cd.)

Postępowanie z pozyskaną biomasą często stanowi duży problem i znacząco wpływa na koszty usuwania roślin. Najlepszym rozwiązaniem jest pryzmowanie biomasy na miejscu, w niewielkich, zwartych pryzmach, aż do naturalnego jej rozkładu.

Inwazyjne gatunki obce

Blok III: Zwalczanie i zarządzanie IGO w praktyce

- Przykłady działań zaradczych i dobrych praktyk w Polsce i za granicą

Zwalczanie niecierpka gruczołowatego - metoda wielokrotnego w jednym sezonie wrywania/koszenia roślin przez okres 3 lat (cd.)

Rok 2012

Rok 2017

Inwazyjne gatunki obce

Blok III: Zwalczanie i zarządzanie IGO w praktyce

- Przykłady działań zaradczych i dobrych praktyk w Polsce i za granicą

Zwalczanie niecierpka gruczołowatego - metoda wielokrotnego w jednym sezonie wrywania/koszenia roślin przez okres 3 lat (cd.)

Rok 2023

Inwazyjne gatunki obce

Blok III: Zwalczanie i zarządzanie IGO w praktyce

- Przykłady działań zaradczych i dobrych praktyk w Polsce i za granicą

Zwalczanie niecierpka drobnokwiatowego - metoda biologiczna (testowana w Polsce)
z zastosowaniem rdzy *Puccinia komarovii*

Naturalnym wrogiem niecierpka drobnokwiatowego jest mikroskopijny grzyb z rodziny rdzowatych *Puccinia komarovii*. Grzyb ten pasożytuje wyłącznie na roślinach z rodzaju niecierpek.

Niecierpek drobnokwiatowy
porażony przez
Puccinia komarovii

Skupienia teliospor
Puccinia komarovii

Inwazyjne gatunki obce

Blok III: Zwalczanie i zarządzanie IGO w praktyce

- Przykłady działań zaradczych i dobrych praktyk w Polsce i za granicą

Zwalczanie niecierpka drobnokwiatowego - metoda biologiczna (testowana) z zastosowaniem rdzy *Puccinia komarovii*

Wstępnie zakłada się, że rdza *Puccinia komarovii* będzie wprowadzana do środowiska, w którym występuje niecierpek drobnokwiatowy, albo na fragmentach już porażonych roślin (wykładanych na powierzchni gleby w różnych miejscach, w postaci niewielkich skupień), albo w postaci wodnej zawiesiny zarodników z dodatkiem środków powierzchniowo czynnych, którą będą spryskiwane rośliny.

Inwazyjne gatunki obce

Blok III: Zwalczanie i zarządzanie IGO w praktyce

• Przykłady działań zaradczych i dobrych praktyk w Polsce i za granicą

Zwalczanie barszczy kaukaskich – metody zaradcze

- wykopywanie roślin z korzeniami
- przecinanie korzenia
- rozwiercanie korzenia
- usuwanie korzenia przy użyciu świdra Hogweed (wariant czysty i wspomagany)
- aplikacja dołodygowa nawozu azotowo-wapniowego „Perlka”
- metoda agrotechniczna z wprowadzaniem niskich/wysokich traw i pielęgnacją mechaniczną
- metoda agrotechniczna z wprowadzaniem niskich traw oraz z pielęgnacją mechaniczną i chemiczną

Inwazyjne gatunki obce

Blok III: Zwalczanie i zarządzanie IGO w praktyce

- Przykłady działań zaradczych i dobrych praktyk w Polsce i za granicą

Zwalczanie barszczy kaukaskich – metodą przecinania korzenia

Metoda polega na przecięciu szyjki korzeniowej osobnika barszczu przy użyciu np. szpadla, na głębokości minimum 15-25 cm. Pozyskana biomasa jest przenoszona na wyznaczone miejsca w granicach obszaru objętego działaniami, gdzie jest przyzmoana na gruncie do naturalnego rozkładu.

Inwazyjne gatunki obce

Blok III: Zwalczanie i zarządzanie IGO w praktyce

- Przykłady działań zaradczych i dobrych praktyk w Polsce i za granicą

Zwalczanie barszczy kaukaskich – metodą przecinania korzenia

Do przecinania szyjki korzeniowej roślin barszczu można użyć specjalnie przygotowanego narzędzia tnącego, które zapewnia łatwe i wygodne przecięcie szyjki na głębokości 15-25 cm.

Inwazyjne gatunki obce

Blok III: Zwalczanie i zarządzanie IGO w praktyce

- **Przykłady działań zaradczych i dobrych praktyk w Polsce i za granicą**

Zwalczanie barszczy kaukaskich – metodą rozwiercania korzenia

Metoda polega na zniszczeniu korzenia poprzez rozwiercenie i rozdrobnienie masy ostrzem skrawającym, co powoduje trwałą eliminację części podziemnej, bez konieczności jej utylizacji. Metoda jest stosowana w stosunku do osobników o rozbudowanym systemie korzeniowym (dwuletnie i starsze). Zabieg wykonywany jest za pomocą wiertni spalinowej ze świdrem glebowym o średnicy ok. 10 cm i długości 80 cm. Przed przystąpieniem do rozwiercania korzeni usuwana jest nadziemna część roślin, poprzez ścięcie np. kosą lub szpadłem. Pozyskana biomasa jest przenoszona na wyznaczone miejsca w granicach obszaru objętego działaniami, gdzie jest przyzmoana na gruncie do naturalnego rozkładu.

Inwazyjne gatunki obce

Blok III: Zwalczanie i zarządzanie IGO w praktyce

- Przykłady działań zaradczych i dobrych praktyk w Polsce i za granicą

Zwalczanie barszczy kaukaskich – przy użyciu świdra Hogweed

Metoda polega na usuwaniu systemu korzeniowego roślin, o wysokości do 50 cm, przy użyciu świdra Hogweed. Wariant metody obejmuje dodatkowe usuwanie siewek poprzez ich wyrywanie. Stosując świder Hogweed należy wwiercić się w korzeń rośliny od góry i usunąć jego fragment (w przypadku niektórych osobników dorosłych) albo całość (w przypadku części osobników dorosłych oraz wszystkich juvenilnych).

Inwazyjne gatunki obce

Blok III: Zwalczanie i zarządzanie IGO w praktyce

- **Przykłady działań zaradczych i dobrych praktyk w Polsce i za granicą**

Zwalczanie barszczy kaukaskich – przy użyciu świdra Hogweed

Przed użyciem świdra Hogweed zawsze należy obciąć część nadziemną rośliny. Pozyskana biomasa jest przenoszona na wyznaczone miejsce w granicach obszaru objętego działaniami, gdzie jest przyzmaczana do naturalnego rozkładu.

Inwazyjne gatunki obce

Blok III: Zwalczanie i zarządzanie IGO w praktyce

• Przykłady działań zaradczych i dobrych praktyk w Polsce i za granicą

Zwalczanie rdestowców – metody zaradcze

Metody mechaniczne

- siatkowanie
- długotrwałe okrywanie
- wykopanie roślin i wymiana/przesiewanie gleby zawierającej kłaczka

Metody agrotechniczne

- uprawa gleby (orka i gryzowanie)

Inne metody fizyczne

- elektryczna, wykorzystująca ukierunkowane impulsy elektryczne
- wypalanie

Inwazyjne gatunki obce

Blok III: Zwalczanie i zarządzanie IGO w praktyce

• Przykłady działań zaradczych i dobrych praktyk w Polsce i za granicą

Zwalczanie rdestowców– metody zaradcze

Metody chemiczne

- oprysk aparatu asymilacyjnego
- mazakowanie aparatu asymilacyjnego
- iniekcja do łodygi
- iniekcja do kłącza

Metody biologiczne

- wypas
- biologiczna kontrola z wykorzystaniem owadów roślinożernych (poza Polską)
- biologiczna kontrola z wykorzystaniem grzybów (poza polską)

Inwazyjne gatunki obce

Blok III: Zwalczanie i zarządzanie IGO w praktyce

• Przykłady działań zaradczych i dobrych praktyk w Polsce i za granicą

Zwalczanie rdestowców – metody zaradcze

Metody mieszane (kombinowane)

- chemiczno-mechaniczna (oprysk / mazakowanie / iniekcja + wykopywanie / wyrywanie)
- chemiczno-mechaniczna (iniekcja do kłaczy + wycinka pędów / koszenie)
- chemiczno-mechaniczna (iniekcja do kłaczy + orka)
- agrotechniczna z selektywnym zwalczaniem chemicznym.

Inwazyjne gatunki obce

Blok III: Zwalczanie i zarządzanie IGO w praktyce

• Przykłady działań zaradczych i dobrych praktyk w Polsce i za granicą

Zwalczanie nawłoci – metody zaradcze

- **koszenie** – w przypadku nawłoci kanadyjskiej czy późnej skutecznym sposobem jest regularne koszenie (kilkakrotnie w ciągu roku); ścinanie części nadziemnych wyraźnie zmniejsza ich wigor;
- **wyrywanie lub wykopywanie** – w początkowej fazie ekspansji dobre rezultaty daje punktowe niszczenie roślin;
- **zwiększenie ocienienia** – w przypadku, kiedy celem ochrony na danym obszarze nie są zbiorowiska roślin zielnych, można podejmować działania przyspieszające sukcesję roślin drzewiastych, których zwarcie zwiększa ocienienie i pogarsza warunki siedliskowe nawłoci.

Inwazyjne gatunki obce

Blok III: Zwalczanie i zarządzanie IGO w praktyce

• Przykłady działań zaradczych i dobrych praktyk w Polsce i za granicą

Klon jesionolistny *Acer negundo*

1. Obrączkowanie pni z jednoczesnym wrywaniem młodych roślin i siewek oraz odłamywaniem pędów odroślowych, 2 razy w sezonie, przez okres 3 lat
2. Ścinanie pni z jednoczesnym wrywaniem młodych roślin i siewek oraz odłamywaniem pędów odroślowych, 2 razy w sezonie, przez okres 3 lat
3. Ścinanie pni połączone z aplikacją preparatów grzybowych oraz jednoczesnym wrywaniem młodych roślin i siewek, 2 razy w sezonie, przez okres 3 lat

Inwazyjne gatunki obce

Blok III: Zwalczanie i zarządzanie IGO w praktyce

- Przykłady działań zaradczych i dobrych praktyk w Polsce i za granicą

Bożodrzew gruczołowaty *Ailanthus altissima*

1. Obrączkowanie pni z jednoczesnym wrywaniem siewek i odrostów korzeniowych, 2 razy w sezonie, przez okres 3 lat
2. Ścinanie pni z jednoczesnym wrywaniem siewek i odrostów korzeniowych, 2 razy w sezonie, przez okres 3 lat
3. Ścinanie pni połączone z aplikacją preparatów grzybowych oraz jednoczesnym wrywaniem młodych roślin i siewek, 2 razy w sezonie, przez okres 3 lat

Inwazyjne gatunki obce

Blok III: Zwalczanie i zarządzanie IGO w praktyce

• Przykłady działań zaradczych i dobrych praktyk w Polsce i za granicą

Trojeść amerykańska *Asclepias syriaca*

1. Wykopywanie roślin wraz z podziemnymi rozłogami, 2 razy w sezonie, przez okres 5 lat
2. Koszenie pędów nadziemnych przed kwitnieniem/owocowaniem, 2 razy w sezonie, przez okres 5 lat
3. Koszenie/ścinanie pędów nadziemnych przed kwitnieniem/owocowaniem, 2 razy w sezonie i wprowadzanie roślin konkurencyjnych, przez okres 5 lat

Inwazyjne gatunki obce

Blok III: Zwalczanie i zarządzanie IGO w praktyce

• Przykłady działań zaradczych i dobrych praktyk w Polsce i za granicą

Dławisz okrągłolistny *Celastrus orbiculatus*

1. Wycinanie większych pędów oraz wyrywanie siewek i mniejszych pędów z korzeniami, 2 razy w sezonie, przez okres 4 lat
2. Wycinanie większych pędów, wyrywanie siewek i mniejszych pędów z korzeniami oraz okrywanie powierzchni, 2 razy w sezonie przez okres 4 lat
3. Wycinanie większych pędów, z jednoczesną aplikacją preparatów grzybowych oraz wyrywanie siewek i mniejszych pędów z korzeniami, 2 razy w sezonie, przez okres 4 lat

Inwazyjne gatunki obce

Blok III: Zwalczanie i zarządzanie IGO w praktyce

- **Aspekty prawne i regulacyjne (prawo krajowe, rozporządzenia UE)**

Aktualnym krajowym aktem prawnym regulującym zarządzanie gatunkami obcymi jest **ustawa z dnia 11 sierpnia 2021 r. o gatunkach obcych**, bazująca na Rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1143/2014.

Ustawa określa ramy prawne dotyczące przeciwdziałania rozprzestrzenianiu się IGO w środowisku przyrodniczym, które zagrażają rodzimym gatunkom w Polsce i na obszarze Unii Europejskiej. Narzuca ona wiele obowiązków, m.in. na [Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska](#), [jednostki samorządu terytorialnego](#) oraz [dyrektorów parków narodowych](#).

Inwazyjne gatunki obce

Blok III: Zwalczanie i zarządzanie IGO w praktyce

• Aspekty prawne i regulacyjne (prawo krajowe, rozporządzenia UE)

Kluczowym zapisem ustawy jest art. 7 ust. 1 zakazujący wprowadzania do środowiska oraz przemieszczania w środowisku gatunków obcych. Zakaz ten dotyczy wszystkich gatunków obcych, niezależnie od tego czy są one inwazyjnymi gatunkami obcymi, potencjalnymi IGO czy gatunkami nieinwazyjnymi.

Niestosowanie się do tego zakazu podlega karze aresztu albo grzywny (art. 35 ustawy), a w określonych przypadkach (gdy dotyczą one inwazyjnych gatunków obcych stwarzających zagrożenie dla Polski i Unii) karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5 (art. 33 i 34 ustawy) i karze administracyjnej wynoszącej do 1 000 000 zł.

Inwazyjne gatunki obce

Blok III: Zwalczanie i zarządzanie IGO w praktyce

• Aspekty prawne i regulacyjne (prawo krajowe, rozporządzenia UE)

Inwazyjny gatunek obcy stwarzający zagrożenie dla Unii oznacza inwazyjny gatunek obcy, którego niepożądane oddziaływanie uznano za wymagające skoordynowanych działań na szczeblu unijnym, zgodnie z art. 4, ust. 3 Rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE).

Gatunek taki musi spełniać określone kryteria, w oparciu o dostępne dowody naukowe:

- został uznany za obcy na terytorium Unii;
 - uznano, że może stworzyć zdolną do przeżycia populację i rozprzestrzenić się w środowisku
- w obecnych oraz przewidywalnych warunkach zmiany klimatu w jednym regionie biogeograficznym wspólnym dla przynajmniej dwóch państw UE;

Inwazyjne gatunki obce

Blok III: Zwalczanie i zarządzanie IGO w praktyce

• **Aspekty prawne i regulacyjne (prawo krajowe, rozporządzenia UE)**

Gatunek taki musi spełniać określone kryteria, w oparciu o dostępne dowody naukowe (cd.):

- może mieć znaczne niepożądane oddziaływanie na różnorodność biologiczną lub powiązane usługi ekosystemowe, a także może mieć niepożądane oddziaływanie na zdrowie ludzkie lub na gospodarkę;
- ocena ryzyka wykazała, że aby zapobiec jego wprowadzeniu, zdomowieniu się lub rozprzestrzenianiu, wymagane są skoordynowane działania na szczeblu unijnym;
- jest prawdopodobne, że włączenie do wykazu unijnego skutecznie zapobiegnie jego niepożądanemu oddziaływaniu, zminimalizuje je lub je złagodzi.

Inwazyjne gatunki obce

Blok III: Zwalczanie i zarządzanie IGO w praktyce

- **Aspekty prawne i regulacyjne (prawo krajowe, rozporządzenia UE)**

Inwazyjny gatunek obcy stwarzający zagrożenie dla Polski oznacza IGO inny niż IGO stwarzający zagrożenie dla Unii, którego niepożądane oddziaływanie w wyniku jego uwolnienia i rozprzestrzeniania się, nawet jeśli nie jest w pełni ocenione, zostaje w Polsce uznane – na podstawie dowodów naukowych – za istotne dla całości lub części jej terytorium oraz za wymagające podjęcia działań na szczeblu krajowym.

Jeśli jakiegoś IGO nie umieszczono w wykazach, to dotyczą go wyłącznie zakazy wprowadzania do środowiska przyrodniczego i przemieszczania w tym środowisku (art. 7 ust. 1) – niezależnie od inwazyjności tego gatunku.

Inwazyjne gatunki obce

Blok III: Zwalczanie i zarządzanie IGO w praktyce

• Aspekty prawne i regulacyjne (prawo krajowe, rozporządzenia UE)

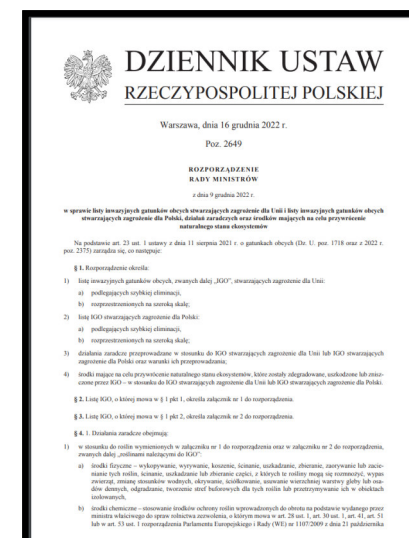
Rada Ministrów określiła, w drodze rozporządzenia wydanego 9 grudnia 2022 r.

1) listę IGO stwarzających zagrożenie dla Unii:

- a) podlegających szybkiej eliminacji (68 gat., w tym 33 gat. roślin),
- b) rozprzestrzenionych na szeroką skalę (28 gat., w tym 8 gat. roślin)

2) listę IGO stwarzających zagrożenie dla Polski:

- a) podlegających szybkiej eliminacji (9 gat. zwierząt),
- b) rozprzestrzenionych na szeroką skalę (9 gat., w tym 7 gat. roślin).

Inwazyjne gatunki obce

Blok III: Zwalczanie i zarządzanie IGO w praktyce

• **Aspekty prawne i regulacyjne (prawo krajowe, rozporządzenia UE)**

Do gatunków podlegających szybkiej eliminacji zaliczono gatunki

- występujące w Polsce jedynie w uprawach i w hodowlach oraz występujące w środowisku przyrodniczym, ale tylko w populacjach izolowanych (tj. na wczesnym etapie inwazji).

Za gatunki rozprzestrzenione na szeroką skalę uznano gatunki

- występujące w środowisku przyrodniczym o ograniczonym, ale znaczącym zasięgu występowania oraz o najszerszym zasięgu występowania.

Inwazyjne gatunki obce

Blok III: Zwalczanie i zarządzanie IGO w praktyce

- **Aspekty prawne i regulacyjne (prawo krajowe, rozporządzenia UE)**

tulejnik amerykański
- podlega szybkiej eliminacji

niecierpek gruczołowaty
- gatunek szeroko rozprzestrzeniony

Inwazyjne gatunki obce

Blok III: Zwalczanie i zarządzanie IGO w praktyce

- **Aspekty prawne i regulacyjne (prawo krajowe, rozporządzenia UE)**

Rozporządzenie do ustawy pomija szereg gatunków obcych dla naszej fauny i flory. Dotyczy to m.in.: **czerechwy amerykańskiej**, **róży pomarszczonej**, **nawłoci kanadyjskiej** i **późnej** czy **norki amerykańskiej**.

Inwazyjne gatunki obce

Blok III: Zwalczanie i zarządzanie IGO w praktyce

• **Aspekty prawne i regulacyjne (prawo krajowe, rozporządzenia UE)**

Art. 15. 1. Kto stwierdzi obecność IGO w środowisku:

2) IGO stwarzającego zagrożenie dla Polski

- niezwłocznie zgłasza ten fakt wójtowi, burmistrzowi albo prezydentowi miasta, właściwemu ze względu na miejsce stwierdzenia obecności tego IGO w środowisku.

4. Wójt, burmistrz albo prezydent miasta dokonuje weryfikacji formalnej zgłoszenia.

Art. 16. 1. Wójt, burmistrz albo prezydent miasta przekazuje zgłoszenie, o którym mowa w art. 15 ust. 1, w postaci elektronicznej, w formacie danych oraz zgodnie ze wzorem udostępnionym przez GDOŚ w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie internetowej GDOŚ:

4) właściwemu regionalnemu dyrektorowi ochrony środowiska

Inwazyjne gatunki obce

Blok III: Zwalczanie i zarządzanie IGO w praktyce

• Aspekty prawne i regulacyjne (prawo krajowe, rozporządzenia UE)

Art. 16. 2. Wójt, burmistrz albo prezydent miasta przekazuje zgłoszenie:

- 1) niezwłocznie po jego otrzymaniu – w przypadku gdy dotyczy ono IGO stwarzającego zagrożenie dla Unii lub IGO stwarzającego zagrożenie dla Polski, podlegającego szybkiej eliminacji;
- 2) w terminie 7 dni od końca kwartału, w którym je otrzymał – w przypadku gdy dotyczy ono IGO stwarzającego zagrożenie dla Unii lub IGO stwarzającego zagrożenie dla Polski, rozprzestrzenionego na szeroką skalę.

Inwazyjne gatunki obce

Blok III: Zwalczanie i zarządzanie IGO w praktyce

- **Aspekty prawne i regulacyjne (prawo krajowe, rozporządzenia UE)**

Centralny Rejestr Danych o IGO

Regionalny dyrektor ochrony środowiska, dyrektor parku narodowego, dyrektor urzędu morskiego oraz Główny Inspektor Rybołówstwa Morskiego, każdy w zakresie swojej właściwości, **wprowadzają do Rejestru IGO** informacje dotyczące stwierdzenia obecności IGO w środowisku w przypadku stwierdzenia obecności w środowisku:

- 1) IGO podlegającego szybkiej eliminacji niezwłocznie po:
 - a) otrzymaniu zgłoszenia od wójta / burmistrza / prezydenta miasta, o którym mowa powyżej,
 - b) stwierdzeniu obecności tego IGO w środowisku na obszarze właściwości danego organu;

Inwazyjne gatunki obce

Blok III: Zwalczanie i zarządzanie IGO w praktyce

- **Aspekty prawne i regulacyjne (prawo krajowe, rozporządzenia UE)**

Centralny Rejestr Danych o IGO (cd.)

2) IGO rozprzestrzenionego na szeroką skalę w terminie 3 miesięcy od dnia:

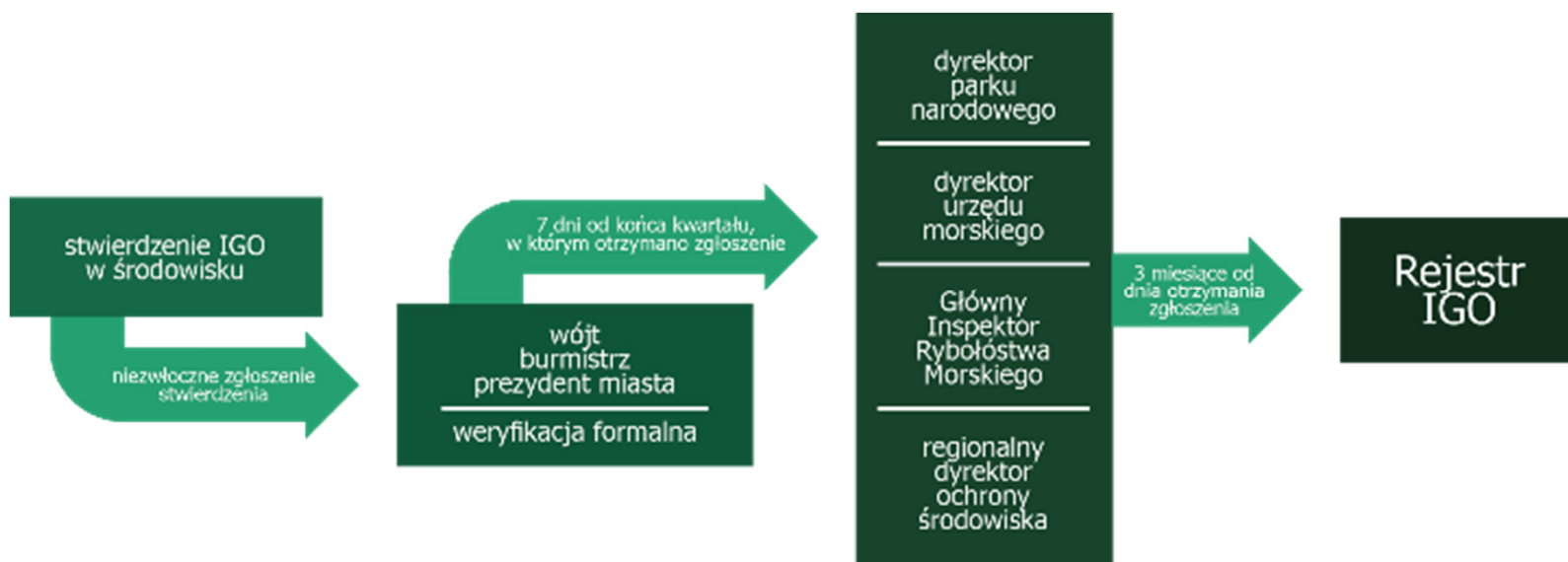
- a) otrzymania zgłoszenia od wójta / burmistrza / prezydenta miasta , o którym mowa powyżej,
- b) stwierdzenia obecności tego IGO w środowisku na obszarze właściwości danego organu.

Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska oraz regionalni dyrektorzy ochrony środowiska, każdy w zakresie swojej właściwości, niezwłocznie wprowadzają do Rejestru IGO informacje o IGO objętych zezwoleniem na odstępstwo od zakazów.

Inwazyjne gatunki obce

Blok III: Zwalczanie i zarządzanie IGO w praktyce

- Aspekty prawne i regulacyjne (prawo krajowe, rozporządzenia UE)

Schemat postępowania w przypadku stwierdzenia obecności w środowisku IGO rozprzestrzenionego na szeroką skalę i zgłoszenia do Centralnego Rejestru Danych o IGO (GDOŚ 2022)

Inwazyjne gatunki obce

Blok III: Zwalczanie i zarządzanie IGO w praktyce

• Aspekty prawne i regulacyjne (prawo krajowe, rozporządzenia UE)

Należy pamiętać, że zgłoszenie gatunku do rejestru IGO generuje:

- konieczność podjęcia działań zaradczych - eliminacji, kontroli lub izolacji gatunku,
- zagospodarowania biomasy IGO,
- przywrócenia naturalnego stanu zdegradowanych przez IGO ekosystemów,
- monitorowania skuteczności podjętych działań zaradczych oraz ich oddziaływania na gatunki niedocelowe.

Inwazyjne gatunki obce

Blok III: Zwalczanie i zarządzanie IGO w praktyce

- **Aspekty prawne i regulacyjne (prawo krajowe, rozporządzenia UE)**

Centralny Rejestr Danych o IGO (cd.)

Regionalny dyrektor ochrony środowiska, dyrektor parku narodowego, dyrektor urzędu morskiego oraz Główny Inspektor Rybołówstwa Morskiego, każdy w zakresie swojej właściwości, wprowadzają do Rejestru IGO informacje o przeprowadzonych działaniach zaradczych w odniesieniu do:

- 1) IGO podlegającego szybkiej eliminacji niezwłocznie po przeprowadzeniu tych działań zaradczych;
- 2) IGO rozprzestrzenionego na szeroką skalę corocznie do dnia 31 marca za poprzedni rok.

Inwazyjne gatunki obce

Blok III: Zwalczanie i zarządzanie IGO w praktyce

• Aspekty prawne i regulacyjne (prawo krajowe, rozporządzenia UE)

Art. 20. 1. Działania zaradcze w stosunku do IGO stwarzającego zagrożenie dla Unii lub IGO stwarzającego zagrożenie dla Polski, **podlegającego szybkiej eliminacji**, przeprowadza:

- 1) dyrektor parku narodowego** – na obszarze tego parku narodowego;
- 2) Główny Inspektor Rybołówstwa Morskiego** – na obszarach morskich poza obszarem parku narodowego
- 3) właściwy dyrektor urzędu morskiego** – na obszarze pasa technicznego poza obszarem parku narodowego
- 4) właściwy regionalny dyrektor ochrony środowiska** - na obszarach innych niż wymienione powyżej.

Inwazyjne gatunki obce

Blok III: Zwalczanie i zarządzanie IGO w praktyce

• Aspekty prawne i regulacyjne (prawo krajowe, rozporządzenia UE)

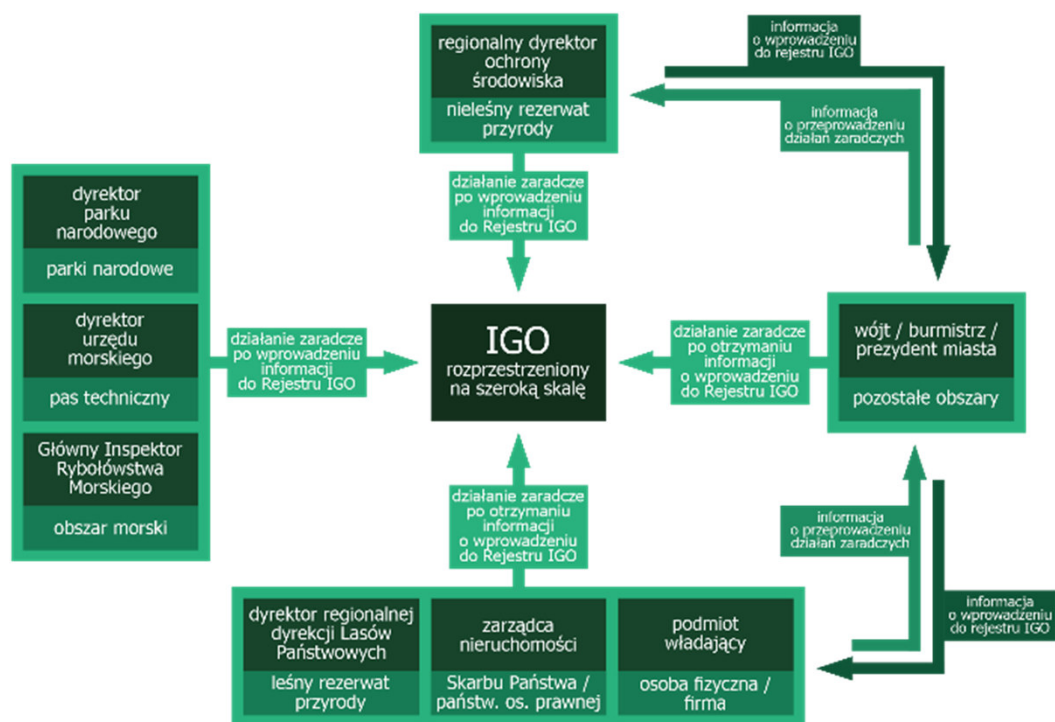
Art. 21. 1. Działania zaradcze w stosunku do IGO stwarzającego zagrożenie dla Unii lub IGO stwarzającego zagrożenie dla Polski, **rozprzestrzenionego na szeroką skalę**, przeprowadza po wprowadzeniu do Rejestru IGO informacji o stwierdzeniu obecności w środowisku tego IGO:

- 1) na obszarze tego parku narodowego – [dyrektor parku narodowego](#);
- 2) na obszarze rezerwatu przyrody, z wyłączeniem lasów stanowiących rezerwat przyrody – [właściwy regionalny dyrektor ochrony środowiska](#);
- 4) na obszarze leśnego rezerwatu przyrody – [właściwy dyrektor Regionalnej Dyrekcji LP](#);
- 4) na obszarach innych niż wymienione powyżej – [właściwy wójt, burmistrz albo prezydent miasta](#).

Inwazyjne gatunki obce

Blok III: Zwalczanie i zarządzanie IGO w praktyce

• Aspekty prawne i regulacyjne (prawo krajowe, rozporządzenia UE)

Schemat obrazujący podmioty przeprowadzające działania zaradcze wobec IGO rozprzestrzenionego na szeroką skalę (GDOŚ 2022)

Inwazyjne gatunki obce

Blok III: Zwalczanie i zarządzanie IGO w praktyce

• Finansowanie działań przeciw IGO – dostępne fundusze i programy wsparcia

Zakłada się, że zadania wykonywane przez jednostki samorządu terytorialnego będą wykonywane w ramach **zadań własnych**. Należy bowiem wskazać, że zgodnie z art. 7 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2020 r. poz. 713, z późn. zm.) gmina wykonuje zadania obejmujące sprawy związane z ochroną środowiska i przyrody, a także zieleni gminnej i bezpieczeństwa obywateli. Zwalczanie inwazyjnych gatunków obcych bez wątpienia wpisuje się w działania związane z ochroną różnorodności biologicznej, a więc w zakres ochrony środowiska i przyrody, a dodatkowo zwalczanie takich gatunków obcych, jak barszcze kaukaskie, ze względu na parzące właściwości tych roślin, odnosi się do spraw związanych z bezpieczeństwem obywateli.

Niemniej podmioty, na które nałożono ustawowo nowe zadania, po opracowaniu stosownych programów, mogą ubiegać się o dofinansowanie ze środków Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej.

Inwazyjne gatunki obce

Blok III: Zwalczanie i zarządzanie IGO w praktyce

• Finansowanie działań przeciw IGO – dostępne fundusze i programy wsparcia

Źródła finansowania działań związanych z IGO

- Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej;
- Wojewódzkie Fundusze Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej;
- Norweski Mechanizm Finansowy, który oferuje wsparcie dla projektów ekologicznych w Polsce, w tym dla ochrony rodzimej przyrody przed gatunkami inwazyjnymi obcego pochodzenia;
- Fundusz leśny nadzorowany przez Lasy Państwowe, który może dofinansować działania związane ze zwalczaniem gatunków inwazyjnych obcego pochodzenia na terenach leśnych, zwłaszcza na terenie parków narodowych;

Inwazyjne gatunki obce

Blok III: Zwalczanie i zarządzanie IGO w praktyce

• Finansowanie działań przeciw IGO – dostępne fundusze i programy wsparcia

Źródła finansowania działań związanych z IGO (cd.)

- Lokalne samorządy: gminy i powiaty często mają własne programy wspierania działań zwalczania gatunków inwazyjnych obcego pochodzenia;
- Program UE LIFE;
- Fundusz Europejski na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021-2027 (FEnIKS);
- Lokalne Grupy Działania, które mogą wspierać lokalne inicjatywy związane z ochroną rodzimej przyrody;
- Regionalne Programy Operacyjne UE (każde województwo w naszym kraju posiada własny program, dostosowany do specyficznych potrzeb i wyzwań lokalnych społeczności);

Inwazyjne gatunki obce

Blok III: Zwalczanie i zarządzanie IGO w praktyce

• Finansowanie działań przeciw IGO – dostępne fundusze i programy wsparcia

Źródła finansowania działań związanych z IGO (cd.)

- Fundusze Europejskie dla Polski Wschodniej (obejmują województwa: lubelskie, podkarpackie, podlaskie, świętokrzyskie, warmińsko-mazurskie i mazowieckie bez Warszawy i otaczających ją powiatów);
- Program Interreg NEXT Polska – Ukraina 2021-2027;
- Program Współpracy Interreg Brandenburgia – Polska 2021-2027 ;
- Program Meklemburgia-Pomorze Przednie - Brandenburgia - Polska 2021-2027;
- Program Interreg Polska – Słowacja 2021-2027.

Inwazyjne gatunki obce

Blok III: Zwalczanie i zarządzanie IGO w praktyce

- **Finansowanie działań przeciw IGO – dostępne fundusze i programy wsparcia**

Źródła finansowania działań związanych z IGO (cd.)

W przypadku ustalenia sprawcy wprowadzenia do środowiska IGO stwarzającego zagrożenie dla Unii lub Polski koszty działań zaradczych pokrywa sprawca wprowadzenia (art. 25.1).

Finansowanie działań związanych z IGO w Polsce opiera się na współpracy między instytucjami krajowymi i unijnymi, z wykorzystaniem różnych źródeł finansowania, w tym funduszy europejskich, krajowych oraz środków samorządowych.

Inwazyjne gatunki obce

Podsumowanie i sesja Q&A

- Kluczowe wnioski ze szkolenia
- Odpowiedzi na pytania uczestników
- Zakończenie

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

Inwazyjne gatunki obce

Podsumowanie i sesja Q&A

• Kluczowe wnioski ze szkolenia

1. IGO to realne zagrożenie

- Inwazyjne gatunki obce to jedno z głównych zagrożeń dla bioróżnorodności w Polsce i UE.
- Mają też negatywny wpływ na gospodarkę, zdrowie i bezpieczeństwo publiczne.

2. Obowiązki wynikają z prawa

- Każdy obywatel, instytucja i przedsiębiorca ma obowiązek przestrzegać zakazów dot. IGO (wprowadzania, przemieszczania, hodowli itp.).
- Przepisy regulują Rozporządzenie UE 1143/2014 oraz Ustawa o IGO z 2021 r.

Inwazyjne gatunki obce

Podsumowanie i sesja Q&A

● Kluczowe wnioski ze szkolenia

3. Wcześniejsze działanie = niższe koszty

- Najbardziej efektywne są działania zapobiegawcze i szybkie reagowanie na wczesnym etapie inwazji.
- Zwalczanie rozprzestrzenionych na szeroką skalę IGO jest kosztowne i często mało skuteczne.

4. Kluczowa jest identyfikacja i zgłaszanie IGO

- Uczestnicy powinni umieć rozpoznawać IGO i wiedzieć, jak je zgłaszać (np. do RDOŚ lub przez formularz GDOŚ).
- Monitoring lokalny to ważny element krajowego systemu wczesnego ostrzegania.

Inwazyjne gatunki obce

Podsumowanie i sesja Q&A

• Kluczowe wnioski ze szkolenia

5. Zapobieganie i ograniczanie rozprzestrzeniania

- Świadomość i edukacja to najtańsze i najskuteczniejsze działania prewencyjne.
- Kluczowe jest zachowanie zasad bioasekuracji, np. przy pracach leśnych, wodnych, w turystyce czy transporcie roślin.

6. Źródła finansowania działań

- Projekty IGO mogą być finansowane z: Funduszy UE (np. FEnIKS), NFOŚiGW, Budżetów JST, środków podmiotów odpowiedzialnych za introdukcję IGO.
- Działania naprawcze są kosztowne, dlatego nacisk należy kłaść na prewencję i monitoring.

Inwazyjne gatunki obce

Podsumowanie i sesja Q&A

- **Kluczowe wnioski ze szkolenia**

7. Ochrona to odpowiedzialność zbiorowa

- Skuteczna walka z IGO wymaga współpracy: administracji, samorządów, sektora prywatnego, nauki i obywateli.

Inwazyjne gatunki obce

Podsumowanie i sesja Q&A

Działania zaradcze

eliminacja - pełne i trwałe usunięcie populacji inwazyjnego gatunku obcego środkami letalnymi lub nieletalnymi;

izolacja - działanie, którego celem jest stwarzanie barier minimalizujących ryzyko rozproszenia się i rozprzestrzenienia populacji inwazyjnych gatunków obcych poza opanowany zasięg;

kontrola populacji - działanie środkami letalnymi lub nieletalnymi na populację inwazyjnych gatunków obcych przy jednoczesnym zminimalizowaniu oddziaływania na gatunki niedocelowe i ich siedliska w celu utrzymania liczby osobników na jak najniższym poziomie, aby w przypadku niemożliwości całkowitego usunięcia danego gatunku zminimalizować jego inwazyjność i niepożądane oddziaływanie na różnorodność biologiczną, powiązane usługi ekosystemowe, na zdrowie człowieka lub na gospodarkę;

Inwazyjne gatunki obce

Podsumowanie i sesja Q&A

drogi przenoszenia - szlaki i mechanizmy wprowadzania i rozprzestrzeniania się inwazyjnych gatunków obcych;

wprowadzenie do środowiska - przemieszczenie gatunku poza jego naturalny zasięg na skutek interwencji człowieka;

przemieszczanie w środowisku zmiana, na skutek interwencji człowieka, miejsca występowania w środowisku gatunku, który już wcześniej został wprowadzony do środowiska;

Inwazyjne gatunki obce

Podsumowanie i sesja Q&A

Zadania wójtów, burmistrzów albo prezydentów miast wynikające z ustawy o gatunkach obcych:

1. **Przyjmowanie zgłoszeń** o stwierdzeniu obecności w środowisku IGO stwarzającego zagrożenie dla Unii/Polski (art. 15 ust. 1);
2. **Przekazywanie zgłoszeń** o stwierdzeniu obecności w środowisku IGO stwarzającego zagrożenie dla Unii/Polski (art. 16 ust. 1);
 - właściwemu dyrektorowi parku narodowego – gdy stwierdzenia obecności w środowisku IGO objętego tym zgłoszeniem dokonano na obszarze parku narodowego
 - właściwemu dyrektorowi urzędu morskigo – gdy stwierdzenia obecności w środowisku IGO objętego tym zgłoszeniem dokonano na obszarze pasa technicznego poza obszarem parku narodowego

Inwazyjne gatunki obce

Podsumowanie i sesja Q&A

Zadania wójtów, burmistrzów albo prezydentów miast wynikające z ustawy o gatunkach obcych (cd.):

- Głównemu Inspektorowi Rybołówstwa Morskiego – gdy stwierdzenia obecności w środowisku IGO objętego tym zgłoszeniem dokonano na obszarze morskim poza obszarem parku narodowego
 - właściwemu regionalnemu dyrektorowi ochrony środowiska – gdy stwierdzenia obecności w środowisku IGO objętego tym zgłoszeniem dokonano na innych obszarach
- 3. Ustalanie podmiotu władającego** odpowiedzialnego za przeprowadzenie działań zaradczych i poinformowanie tego podmiotu o stwierdzeniu obecności w środowisku IGO stwarzającego zagrożenie dla Unii/Polski, rozprzestrzenionego na szeroką skalę oraz o konieczności przeprowadzenia działań zaradczych (art. 16 ust. 7);

Inwazyjne gatunki obce

Podsumowanie i sesja Q&A

Zadania wójtów, burmistrzów albo prezydentów miast wynikające z ustawy o gatunkach obcych (cd.):

4. **Przeprowadzanie działań zaradczych** w stosunku do IGO stwarzającego zagrożenie dla Unii/Polski rozprzestrzenionego na szeroką skalę na obszarach, którymi władza (art. 21 ust. 1 pkt 4) oraz w przypadku, gdy podmiot władający odmówi przeprowadzenia działań zaradczych (na koszt podmiotu władającego);
5. Przywrócenie naturalnego stanu ekosystemów (art. 21 ust. 15);
6. **Monitorowanie skuteczności działań zaradczych** i ich oddziaływania na gatunki niedocelowe (art. 18 ust. 3);
7. **Składanie** właściwemu regionalnemu dyrektorowi ochrony środowiska raportu o przeprowadzonych działaniach zaradczych;

Inwazyjne gatunki obce

Podsumowanie i sesja Q&A

Zadania wójtów, burmistrzów albo prezydentów miast wynikające z ustawy o gatunkach obcych (cd.):

8. **Współpraca** z innymi organami i PZŁ w zakresie przeprowadzania działań zaradczych (art. 22 ust. 1);
9. **Określanie w drodze decyzji wysokości kosztów** działań zaradczych przeprowadzonych wobec IGO wprowadzonego do środowiska i wyegzekwowanie tych kosztów od sprawcy wprowadzenia (art. 25 ust. 2).

Inwazyjne gatunki obce

Podsumowanie i sesja Q&A

- Odpowiedzi na pytania uczestników

Autor prezentacji
Lech Krzysztofiak

Fundusze Europejskie

Centrum Koordynacji Projektów Środowiskowych
ul. Kolejowa 5/7, 01-217 Warszawa

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych